

NAŠ

DROGA
PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

št. 2

februar 1998

NAŠ GLAS izdaja družba DROGA d.d. Glasilo urejuje uredniški odbor. Odgovorna in glavna urednica Lilijana Ivanek - Pečar. Fotografija Jadran Rusjan, karikature Lorella Antonac in Vito Šaruga. Tehnična ureditev Sonja Požar in Damjana Poberaj. Tisk tiskarna VeK Koper, v nakladi 1000 izvodov. Glasilo dobijo člani kolektiva brezplačno. Po mnenju Urada vlade za informiranje št. 4/3-12-1217/95-23/273, z dne 17. 7. 1995, šteje NAŠ GLAS med proizvode, za katere se plačuje 5 % davka od prometa proizvodov. TISKANO NA RECIKLIRANEM PAPIRJU.

GLAS

...spet upanje bo v srcu zelenelo...

France Prešeren, Sonetni venec, 13. sonet

Februar je mineval v znamenju priprav na slovenski kulturni praznik. Ni čisto po mojem okusu, da ljudje v vsakdanjih klepetih prepogosto izgovarjajo besedo kultura: če kdo ne pozdravi vnaprej, preprosto rečemo, da ni kulturnen. Za nekulturnega ožigosamo tudi nesrečneža, ki nehotе glasno rigne med obedom in voznika, ki nas prehiti na ozki cesti; seveda je nekulturnen tudi voznik, katerega nikakor ne moremo prehiteti mi, medtem ko pripišemo visoko stopnjo kulture neznancu, ki nas na ulici vljudno opozori, da nam je golob ponečedel plašč na hrbtu. Kadar o pomembni stvari govorimo prepogosto, ob vsaki banalni priložnosti, začanja njen prvotni čar dobivati plitek prizvok vsakdanjosti; nekako tako je, kot če bi vrhunski šampanjec prodajali v tetrapaku. Kultura bi morala biti predvsem široka družbena akcija z začetkom v otroškem vrtcu, biti bi morala svetovno, nepolitično gibanje in blagovna znamka polnega, kakovostnega življenja vseh, morala bi biti pravica in dolžnost hkrati in končno bi morala biti to beseda, katere pomen bi znali vzgojitelji vtisniti v zavest in podzavest otrok. In ko bi to dosegli, bi jo nehali stalno valjati po jeziku.

Slovenci smo majhen narod, ki živi v majhni državi. Takih in podobnih žaljivih, nekulturnih trditev je poln slovenski tisk, nedavno si jo je dovolil natisniti celo pomemben slovenski dnevnik v uvodniku k obsežni sobotni prilogi. Rada bi videla, kaj bi bralci naredili z andorskim, švicarskim ali kakšnim drugim novinarjem, ako bi pleteničili o "državici"! Veljal bi za nacionalno sramoto dežele! Bi France Prešeren, če bi se dandanes vrnil med nas, na tako neokusno čeljustanje spesnil kakšen zbadljiv verz (zaradi katerega bi kasneje imel težave pri iskanju zaposlitve)? Bi se zgrozil ob spoznanju, kako so bili jalovi ves njegov trud in žrtve, da bi dvignil Slovence iz mraka? Bi morda šel in zabrisal kaj trdega v dva, tri ducate butic, ki gosljajo o državici in o majhnosti? Ali pa bi mu kdo prišepnil, da Sloveniji zdaj vladajo zakulisni igralci in sive eminence raznih lobijev, pa bi šel in neopazno osnoval kulturni lobi, iz katerega bi deževali pamfleti na račun medstrankarskih ljubezni in soneti nesreče na račun slovenskih kulturnikov. Morda bi se rodil tudi kakšen sonet nesreče o primerih razčlovečenja in o tem, kako malo naredimo, da se ne bi ponavljali...

Resnici na ljubo za konec povejmo (kljub večnim kritikam, nerganjem, kljub jezi na vlado in tako dalje), da nam je uspelo vse in še več od vsega, o čemer je sanjal naš največji pesnik. Včasih smo morda res malo nezreli, ampak čas in bodoče izkušnje bodo zgladili pomanjkljivosti; seveda pa ne bo šlo brez kulture odnosov, medsebojnega spoštovanja in spoštovanja vsega, kar je bilo od zmeraj naše.

Sonja POŽAR

11434/40.1998
NAŠ GLAS

199802213,2

COB1SS

SIX KOPER - BIB - CIRKULIRANJE

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Certificate of Approval

Awarded to

DROGA d.d., PORTOROZ

PC ZACIMBA - PORTOROZ & PC SOLINE PORTOROZ & PC ZLATO
POLJE - GRADIŠČE & PC ARGO - IZOLA & PC GOSAD - SREDIŠČE OB DRAVI
SLOVENIJA

*Bureau Veritas Quality International certify that the
Quality Management System of the above supplier
has been assessed and found to be in accordance
with the requirements of the quality standards
and scope of supply detailed below*

QUALITY STANDARDS

EN ISO 9001:1994

SCOPE OF SUPPLY

DESIGN, PRODUCTION AND SALES OF COFFEE, TEAS AND SPICES, SEA SALT,
CEREALS, EXTRACTS AND HERBS, MEAT PRODUCTS AND FOOD
SUPPLEMENTS, PICKLED VEGETABLES AND MUSHROOMS

10TH DECEMBER 1996

*Subject to the continued satisfactory operation of the supplier's
Quality Management System, this Certificate is valid for a period of three years from:*

10TH DECEMBER 1996

For Bureau Veritas Quality International

Date **8TH JANUARY 1998**

Robert Zep

Certificate No: **19559**

SF06/J3

Swiss Certification Service 003

EDEN OD NAČRTOVANIH OSREDNJIH CILJEV DROGE V LETU 1997 JE DOSEŽEN:
ZA CELOTNO DROGO PORTOROŽ SMO PRIDOBILI CERTIFIKAT SKLADNOSTI SISTEMA KAKOVOSTI S
STANDARDOM ISO 9001.

Zahvala za pridobitev gre vsem zaposlenim v Drogi. Istočasno je to velika obveza, saj ga moramo ne samo obdržati, ampak
tudi nadgrajevati, kar pomeni uresničevati pot v poslovno odličnost.

DELNIČARSTVO

DELNICE DROGE Z OZNAKO B NA BORZI!

Ker je konec januarja potekla dvoletna omejitev (postavljena s strani države) za prenos lastništva privatizacijskih delnic iz naslova interne razdelitve, je Ljubljanska borza objavila naslednje obvestilo: "... Od 2.2.1998 so tako v trgovanje v okviru borzne kotacije A vključene vse navadne delnice družbe Droga d.d., Portorož, s skupno oznako DRPG. ... "

To pomeni, da lahko od 2.februarja naprej vsi lastniki Droginih delnic z oznako B, le-te prodamo brez kakršnihkoli omejitev in zadržkov po ceni, ki se dnevno oblikuje na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev. Z istim dnem se je oznaka naših delnic spremenila iz DRP-B v DRP-G. To naj Vas ne moti, saj gre samo za poenotenje oznak različnih izdaj delnic, ki pa so vse enako vredne in dajejo enake pravice.

Za vse tiste, ki razmišljate o prodaji Droginih delnic, pa še kratko tehnično pojasnilo o tem, kako takšna prodaja poteka:

1. Oglasite se na borznoposredniški hiši (najbližji nam je Publikum, ki ima poslovalnico v centru Portoroža).
2. S seboj morate prinesiti:
  - potrdilo o lastništvu delnic
  - davčno številko
  - fotokopijo osebne izkaznice
  - številko Vašega tekočega računa ali pa hranilne knjižice, kamor naj Vam nakažejo denar iz naslova prodaje delnic
3. Podpisati morate pogodbo o prodaji ter naročilo borznemu posredniku, po kakšni ceni naj proda delnice.
4. Borzni posrednik proda delnice na borzi po dogovorjeni ceni.
5. V roku 3-4 dni od dneva prodaje dobite na Vaš račun nakazano dogovorjeno vsoto, zmanjšano za provizijo borznoposredniške hiše (1-1,5%).

Za konec pa ponavljam odgovor na pogosto zastavljeno vprašanje: "Ali bom moral tudi jaz ob prodaji Droginih delnic, ki sem jih pridobil v postopku lastninjenja s certifikatom, plačati davek od dobička?"

Začnimo in bodimo natančni. Zakon o dohodnini pravi:

"58.člen

Zavezanec za davek od dobička iz kapitala je fizična oseba s stalnim prebivališčem na območju Republike Slovenije, ki dosega dobiček s prodajo:

- vrednostnih papirjev ter drugih deležev v kapitalu, gospodarskih družb in zadrug, če je bila prodaja izvršena pred potekom treh let od dneva, ko je bil vrednostni papir oziroma delež v kapitalu pridobljen, zmanjšan za davke, ki jih je plačal zavezanec.

58a.člen

Ne glede na določbe druge alineje prvega odstavka 58.člena tega zakona se dobiček ali izguba, ki jo zavezanec doseže s prvo prodajo delnic ali deleža v kapitalu, pridobljenega v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij v skladu s predpisi, ki urejajo lastninsko preoblikovanje podjetij, ne šteje v osnovno oziroma ne zmanjšuje osnove za davek od dobička iz kapitala.

62.člen

Stopnja davka od dobička iz kapitala je 30%."

Tako pravi zakon. Vso stvar bom poskusil še enkrat ponostavljeno prikazati na dveh primerih:

Primer A: Aleš je v postopku lastninjenja vložil svoj certifikat v podjetje Droga Portorož in v zameno zanj dobil 20 delnic. Ko bo Aleš prodal za certifikat pridobljenih 20 delnic, ne bo plačal nobenega davka!!!

Primer B: Aleš ima poleg 20-ih Droginih delnic, ki jih je pridobil v postopku lastninjenja, v lasti tudi 100 delnic podjetja AAA, ki jih na Borzi vrednostnih papirjev kupil po ceni 1.000 tolarjev za delnico, v skupni vrednosti 100.000 tolarjev. Zaradi porasta cen delnic podjetja AAA, se Aleš odloči, da bo prodal vseh 100 delnic. Zanje iztrži 200.000 tolarjev. Zaslužil je 100.000 tolarjev! Žal pa bo Aleš moral od tega zaslužka (kapitalski dobiček) plačati državi 30%, kar znaša 30.000 tolarjev!

Naj zaključim:

"Vsi tisti, ki boste prodali svoje v procesu lastninjenja za certifikat zamenjane delnice; ne boste od ustvarjenega kapitalskega dobička plačali nobenega davka!"

Miren dan Vam želim!

Aleš ŠKRABA

BORZNI KOMENTAR

VRNITEV TUJIH VLAGATELJEV NA SLOVENSKI KAPITALSKI TRG!

Napoved skorajšnje "spremembe vremena" na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev, katero sem napovedoval v prejšnjem članku, se je naposled uresničila. Tečaji najboljših delnic (Lek, Krka, Petrol, Droga, ...) so pod pritiskom velikega povpraševanja (predvsem s strani tujih investitorjev seveda) v nekaj dnevih dosegli kar lepe nivoje ter se precej približali zgodovinsko najvišjim vrednostim (Drogina delnica je dosegla nivo 34.000 tolarjev). Težko bi bilo opisati veselje in zadovoljenje velike večine investitorjev, ki so zelo dolgo čakali, a hkrati verjeli v boljše čase ter po malem po ugodnih cenah kupovali delnice paradnih konjev slovenskega gospodarstva. Drogina delnico je bilo nedolgo tega moč kupiti po 28.000 tolarjev, Lekovo tudi po 28.000 tolarjev, Krkino po 20.000 tolarjev, itd.... Žal, pa se je moja trditev, da so domači investitorji preveč pasivni, premalo samozavestni, preveč špekulativno naravnani in predvsem preveč pod vplivom tujih investitorjev, ponovno izkazala kot resnična. Saj še pred dnevi ni bil nihče pretirano zainteresiran za nakup Lekove delnice po cenah celo pod 30.000 tolarjev, ko pa so se na trgu pojavili tuji investitorji ter pričeli kupovati to delnico, jo je marsikateri domači investitor (bolje bi bilo reči špekulant) kupil tudi po ceni 35.000 tolarjev. Pa razumi, če moreš. Narobe svet.

Kot se zgodi po vsaki veliki nakupovalni mrzlici, so tudi tokrat cene delnic doživele rahel popravek navzdol, tako da se trenutno z Drogo trguje po ceni okoli 33.000 tolarjev, Lekom okoli 35.000 tolarjev in Krko okoli 24.000 tolarjev.

Je pa preteklo obdobje zaznamovano tudi z negativnimi dogodki. Poslovni sistem Mercator, v katerem so še pred kratkim tega napovedovali dobiček za poslovno leto 1997, je objavil katastrofalno slabe podatke o poslovanju v preteklem letu. Ogromna izguba je

"sesula" vrednost delnice, s katero se trenutno trguje po ceni 4.000 tolarjev. Vprašanje je, kje se bo vsa stvar ustavila...

Vendar so pričakovanja, povezana z nadaljnjo rastjo vrednosti delnic na Ljubljanski borzi, navkljub takšnim in podobnim "cvetkam", več kot realne.

Prve ocene o poslovanju v preteklem poslovnem letu so zelo vzpodbudne, čedalje pogostejše pa so tudi govorice o ublažitvi omejitev za tuje portfeljske naložbe.

Pričakujem sončno pomlad!

Aleš ŠKRABA

KADROVSKE NOVICE

ZAPOSLENOST V JANUARJU 1998

31.01.1998 je bilo zaposlenih 647 delavcev, od tega 319 moških in 328 žensk.

V DROGA d.o.o. BUJE je bilo zaposlenih 21 delavcev.

Prihodi delavcev:

V tem mesecu smo sprejeli 21 delavcev, vse za določen čas.

Odhodi delavcev:

Delovno razmerje je prenehalo enemu sodelavcu v PC ARGO, in sicer zaradi invalidske upokojitve.

V FEBRUARJU PRAZNUJEJO

10-letni delovni jubilej

POBERAJ DUŠAN iz OE ŠTABNE SLUŽBE

20-letni delovni jubilej

REBERŠEK ANA iz PC ZAČIMBA
TRSTENJAK FRANC iz PC GOSAD
KALEM IVANKA iz PC ARGO
RIZVANOVIČ RUBIJA iz PC ARGO
KARAGIĆ SENIJA iz PC ARGO

SODELAVCEM ČESTITAMO OB DELOVNEM JUBILEJU

Jubilejne nagrade so pripravljene na osnovi 3. točke 50. člena Podjetniške kolektivne pogodbe družbe.

SINDIKALNI KOTIČEK

PODJETNIŠKA KOLEKTIVNA POGODBA

Poročala sem že, da je bila konec lanskega leta podpisana podjetniška kolektivna pogodba (PKP). Pobudniki za sklenitev PKP smo bili sindikati v podjetju. Pogajanja so trajala približno eno leto, pogajalski skupini sta se srečevali v povprečju enkrat mesečno. V pogajalsko skupino s strani uprave so bili imenovani v: kot vodja ga. **Lilijana Ivanek Pečar**, kot članici pa ga. **Mila Kukanja** in ga. **Veronika Zorn**, (katero je po njenem odhodu zamenjala ga. **Andreja Bercieri**). S strani sindikatov je bila sestava pogajalske skupine sledeča: ga. **Alenka Kubik** - Konfederacija sindikatov 90 - OSO, vodja skupine in pooblaščenica predstavnica Neodvisnosti in Konfederacije novih sindikatov Slovenije, njeni člani ga. **Irena Cerkevnik** - Konfederacija sindikatov 90 - OSO, ga. **Mira Žličar** - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in g. **Euro Brožič**, sekretar dejavnosti agroživilstva.

Pogajanja niso vedno potekala tekoče, nekajkrat so tudi zastala. Zgodilo se je, da uprava ni takoj vrnila besedila, oziroma ni takoj obravnavala naše pobude z razlago, da velja počakati do skorajšnjega sprejetja delovnopravne zakonodaje. Prišlo je tudi do prekinitve pogajanj, da se je lahko naša pogajalska skupina posvetovala o določenih vsebinskih sklopih. Na koncu sta obe strani dokazali, da so pogajanja vedno tudi popuščanje, usklajevanje in sklepanje kompromisov. Na koncu smo le našli kompromis, ki je bil sprejemljiv za obe strani, in podpisali PKP.

V primerjavi z določili splošne in branžne pogodbe so najpomembnejše pridobitve regres za letni dopust za leto 1997 (127.000 bruto), v primerjavi s SKP za gospodarske dejavnosti je višji regres za prehrano v višini 580,00 tolarjev, zneski izhodiščnih plač so 15% višji od tistih, določenih v branžni KP, višji je dodatek za delovno dobo, višja je solidarnostna pomoč, daljše je število dni letnega do-

pusta, podrobneje so razdelana določila o varstvu pri delu, delu sindikalnih zaupnikov.....

Med ugodnostmi, ki smo jih deležni zaposleni v Drogi, je potrebno omeniti še, da družba zaposlenim plačuje skupinsko nezgodno zavarovanje in popolno zdravstveno zavarovanje. Pogodba pa na določenih mestih opozarja in se sklicuje tudi na interne pravilnike, ki posamezna področja podrobneje urejajo. Naj omenim le nedavno sprejeti Pravilnik o izobraževanju, ki ureja področje izobraževanja, kar ob podatku, da se že sedaj

50% zaposlenih izobražuje in udeležuje kakšne redne oblike izobraževanja, nikakor ni zanemarljivo.

Podjetniška pogodba je bila slovesno podpisana 9. decembra. Ocena direktorja je bila ugodna, zato lahko upamo, da se bomo tudi v nadaljevanju tako uspešno pogovarjali, reševali težave in odprta vprašanja. Pred nami so pogajanja o tarifnem delu pogodbe, ki se ga obnavlja in sprejema vsako leto do 31.marca.

Predsednica sindikata:
Alenka KUBIK

PODJETNIŠKA KOLEKTIVNA POGODBA

Portorož, 1998

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

ZDRAVSTVENI KARTICI STA POVSEM ENAKOVREDNI

Zaposleni v Drogi Portorož so se pridružili preko 223.000 prostovoljnim zdravstvenim zavarovancem, ki so izbrali konkurenčnejšo ponudbo Adriaticovih zavarovanj za stroške doplačil k zdravstvenim storitvam. Izbiri zdravstvenih zavarovanj Adriatica so razen zajamčeno ugodnejše cene botrovale tudi dodatne možnosti in popusti pri ostalih zavarovanjih, ki jih je koprška zavarovalnica ponudila kot edina na slovenskem trgu.

Zaposleni v Drogi so kot Adriaticovi zdravstveni zavarovanci lahko k svojemu zavarovanju priključili tudi ugodno dodatno nezgodno zavarovanje in vse bolj popularno zavarovanje zdravil. Prav za slednje se je namreč odločila kar četrtina novih zavarovancev, torej tistih, ki so zdravstveno zavarovanje pri Adriaticu sklenili v minulem letu.

Vendar ugodnejša cena in dodatne možnosti pri zavarovanju nista vse. Najbolj pomembno je, da zavarovanec, ki pride k zdravniku, v zdravstveni dom, bolnišnico ali lekarno, pri uporabi kartice nima nobenih težav in da zanj zdravniki čimprej in kar najbolje poskrbijo, stroške doplačil k zdravstvenim storitvam pa zanj poravnava zavarovalnica.

Od leta 1993, torej od uvedbe zdravstvenih zavarovanj za doplačila k stroškom zdravstvenih storitev, je Adriatic zagotavljal, da so njegovi zavarovanci imeli na voljo vse, kar lahko nudi to zavarovanje, in sicer pri vseh izvajalcih zdravstvenih storitev v Sloveniji, ki jih je trenutno nad tisoč, med njimi pa so zdravstveni domovi, bolnišnice, lekarne, zdravilišča in zasebne ambulante. Adriatic ima z njimi pogodbe in jim ažurno in redno poravnava stroške zdravstvenih storitev.

Kljub temu pa smo pred časom slišali govorice, da pacienti

v Splošni bolnišnici Izola z Adriaticovo zdravstveno kartico niso deležni enakih oz. vseh storitev v primerjavi s pacienti, ki so zavarovani drugje. Zato smo poklicali direktorja izolske bolnišnice, dr. Nikolaja Kinkela, in ga povprašali, če to drži.

V zavarovalnici Adriatic že vrsto let zagotavljajo nemoten potek izvajanja prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja skozi razvejan poslovni, informacijski in izobraževalni sistem po vsej Sloveniji. Ker se v prihodnje želijo visoko specializirati na tem zavarovalnem področju, so se v minulem letu povezali s strokovnjaki iz Svetovne banke za razvoj in programa Phare, dolgoročno pa predvidevajo tudi vlaganja v razvoj sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Olga Pejovič

Dr. Nikolaj Kinkela: "V izolski bolnišnici so pacienti z Adriaticovo zdravstveno kartico deležni enakih zdravstvenih uslug kot vsi drugi zavarovanci, saj sta kartici Adriatica in ZZZS popolnoma enakovredni. Moram reči, da nisem seznanjen, da bi glede tega v naši bolnišnici kdaj koli, od uvedbe zdravstvenih zavarovanj za doplačila, prišlo do kakršnega koli razlikovanja med zavarovanci. Možno pojasnilo takih govoric pa lahko sicer izvira iz nezadovoljstva pacientov, ki se ne morejo sprijazniti z vse daljšimi čakalnimi dobami v posameznih ambulantah naše bolnišnice. Žal pa na čakalne dobe v bolnišnici ne moremo bistveno vplivati, saj so letne kvote storitev dogovorjene z ZZZS za vsako posamezno zdravstveno ustanovo, z njimi pa je omejeno tudi število pacientov, ki jih naši zdravniki oziroma ustanova lahko sprejmejo. Nenazadnje pa se strinjam z vašim mnenjem, da zdravnik pravzaprav sploh ne ve in ga tudi ne zanima, kje in kako je pacient zavarovan. Vse administrativne zadeve pacienti namreč uredijo že v sprejemni pisarni in prepričan sem, da je raven zdravstvenih uslug neodvisna od tega, pri kateri ustanovi ima pacient zavarovanje, pomembno je le, da zavarovanje ima."

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

VAROVANJE ZDRAVJA DELAVCEV

Kratka predstavitev osnutka zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD)

Medresorska komisija za nevarne snovi, katere članica sem s strani sindikatov Slovenije, je na svoji zadnji seji obravnavala tudi osnutek ZVZD.

Kot sta se spreminjali tehnologija in organizacija proizvodnje, tako se je spremenil tudi odnos do zagotavljanja varstva in zdravja pri delu in postal bistven element ekonomike. Cilj je čim bolj zmanjšati število poklicno obolelih in poškodovanih pri delu, da bi čim več delavcev lahko ustvarjalno delalo. Zato je Mednarodna organizacija dela postavila temelje varnosti in zdravja pri delu z vrsto mednarodnih konvencij, ki jih je ratificirala tudi Slovenija, tako da je uskladitev zakonodaje s temi konvencijami neizogibna.

Bistvena pomanjkljivost veljavnega zakona je, da ureja le tehnološko-organizacijski del varstva, vsa medicinska vprašanja, zdravstvena in invalidska zavarovanja pa so prepuščena drugim ustreznim zakonom. Zakon dopolnjujejo različni pravilniki, tehniški normativi in standardi.

Prvi predlog ZVZD je bil obravnavan v Državnem zboru že leta 1993, a je bil zaradi preveč tehničnih in premalo zdravstvenih vsebin zavržen. Leta 1995 je po razpravah v delovnih skupinah Ministrstva za delo, Ministrstva za zdravstvo in v komisiji za negospodarske dejavnosti pri Državnem zboru, nastalo novo besedilo zakona, ki pa zaradi nekaterih zapletov še ni dočakalo obravnave v Državnem zboru.

Pravna ureditev področja v državah ES

Zakoni o varnosti in zdravju pri delu urejajo organizacijske zadeve, pravice in obveznosti delojemalcev in delodajalcev, kazenske določbe in podobno. Strokovna vprašanja in tehnične rešitve pa so predmet standardov. Zaradi obširnosti le-teh obstajajo v razvitih državah strokovne institucije (običajno v sestavi ministrstev za delo, v ZDA je to poseben upravni organ: Uprava za poklicno varnost in zdravje - Occupational Safety and Health Administration), ki določajo te standarde in so neposredno povezane s sistemom opozarjanja o varnostnih in zdravstvenih tveganjih pri delu. Ta sistem deluje v okviru Mednarodne organizacije dela.

Zakon želi:

- zagotoviti takšno ravnen varnosti in zdravstvenega varstva pri delu, da delavec niti po preteku polne delovne dobe ne bo prizadet zaradi opravljanja svojega dela;
- ekološke razmere na delovnem mestu in v delovnem okolju postaviti na takšno raven, da glede na naravo dela

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

zagotavljajo delavcu največjo možno zdravstveno in psihofizično varnost;

- medicini dela kot stroki omogočiti preventivno in raziskovalno dejavnost;
- sprotno spremljati tehnologijo in prilagoditi novim dognanjem stopnje tveganja posameznih nevarnosti in stopnje njihovega odpravljanja.

Nekatera načela zakona:

- stroške, povezane z varnostjo in zdravjem pri delu, plača delodajalec;
- varnostna analiza delovnega mesta, ki jo izdelava za to usposobljen strokovnjak, je temelj za izvajanje ustreznih ukrepov;
- delavci imajo pravico sodelovati pri določitvi delovnih pogojev;
- opredeljene so obveznosti delodajalca v primeru nezgode, ki vpliva na zunanje okolje;
- obveznosti delavcev so postavljene v okvir "pravil obnašanja" - opozarjajo delodajalca na pomanjkljivosti in imajo pravico odkloniti delo do vzpostavitve ustreznih pogojev;
- inšpekcijski nadzor se ureja v Za-

konu o inšpekciji dela.

Bistvene novosti glede na stari (še veljavni) zakon

- uvedba nacionalnega programa varnosti in zdravja pri delu, s katerim se bo določala politika razvoja varnosti in zdravja pri delu; pri izdelavi naj bi sodelovali tako delodajalci kot strokovnjaki;
- delodajalec je dolžan presoditi vse vzroke, ki ogrožajo zdravje in življenje delavca, ter pri tem upoštevati stališča in predloge medicine dela in drugih ustreznih strok;
- delovni proces se lahko vzpostavi šele, če so pred tem pripravljene nekatere listine, npr. poročilo o varnostni analizi delovnega procesa z oceno tveganj, analiza tehnološkega procesa z vidika vpliva na zdravje delavcev, na tej podlagi predvideni ustrezni varstveni ukrepi, izdelan program usposabljanja za varno delo;
- delodajalec, ki zaposluje več kot 250 delavcev ali opravlja dejavnost, pri kateri obstaja večja nevarnost

poškodb ali zdravstvenih okvar, mora ustanoviti poseben odbor, ki ga sestavljajo poleg delodajalca še predstavnik sindikata, delavski direktor, strokovni delavec, pooblaščen zdravnik in predstavnik invalidov; podaja mnenje in predloge glede izvajanja obveznosti za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

Zaključek

Človek je subjekt dela in ne privesek delovnih sredstev. V ospredju mora biti obremenjenost (strain) in ne obremenitev (stress). V delovnem okolju lahko na primer merimo efektivno temperaturo, merimo pa lahko tudi kumulacijo telesne toplote delavca (strain), ki nam o njegovem psihofizičnem stanju pove bistveno več. Pogoj za tak pristop je sprememba miselnosti izvajalcev varstva pri delu.

Alenka KUBIK

BOLEZEN, ZDRAVJE, DELO

“NALOGA DELODAJALCA NI, DA PREPREČUJE BOLNIŠKO, AMPAK DA USTVARJA POGOJE, DA DO TEGA NE PRIDE “

Andrej KOŽAR

Bolniška odsotnost je bila še do nedavna tabu tema. Mogoče tega še opazili niste, a je tako. Še pred kratkim mi je bilo rečeno - le piši o bolniški, a pazi kako in kaj! Zatorej bom, iz previdnosti seveda, tokrat za uvod napisala nekaj prav zanimivih ugotovitev g. prof. Kožarja, ki je v Sloveniji bolniško - kot tabu temo - raztreščil na tisoč drobcev.

Na osnovi poglobljenih in obširnih raziskav ugotavlja naslednje:

“Bolniška odsotnost ni le zdravstveni problem. Na pojav tako imenovanega zdravstvenega absentizma vpliva nekaj deset dejavnikov in le eden od teh je zdravstveno stanje. Motivacija zaposlenih, njihova socialna struktura, zadovoljstvo pri delu in pripadnost podjetju tvorijo najbolj odločujoče dejavnike bolniške odsotnosti. Delovni pogoji, ki vsebujejo ergonomsko-varnostne rešitve

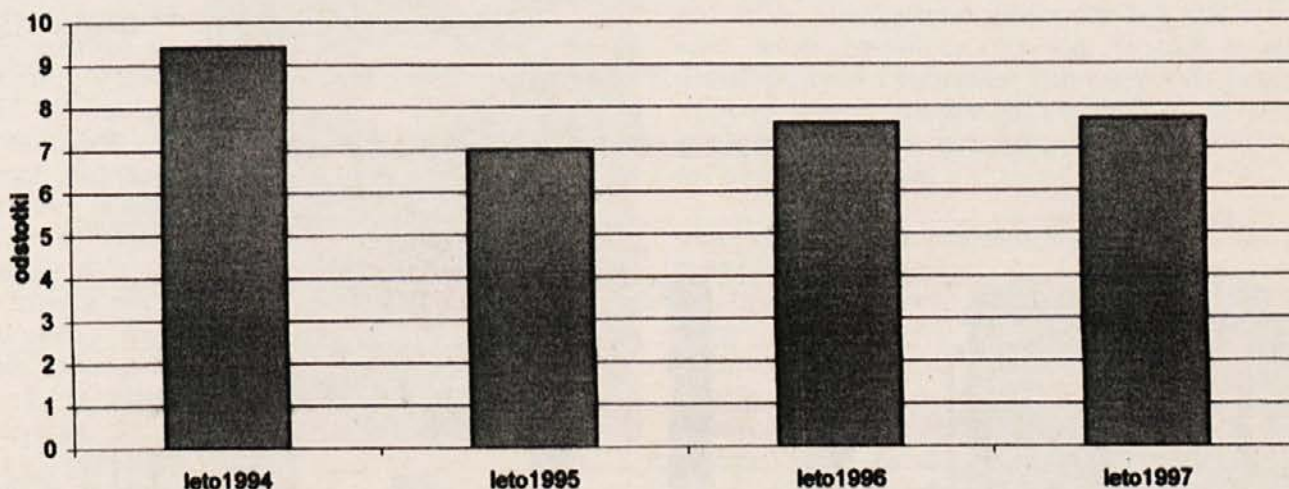
in ekološke pogoje za delo, direktno vplivajo na odsotnost z dela.

Za zmanjševanje bolniške moramo prevetriti delovne pogoje in nesreče pri delu, še bolj pa sistem vodenja in nagrajevanja, ter izobraževanje in zdravstveno preventivo.

Z vplivanjem na omenjene dejavnike bomo povsem zagotovo ne le zmanjšali bolniško odsotnost, ampak tudi izboljšali finančno poslovanje in ugled podjetja.

Nenazadnje, v takšnem podjetju se bodo tudi delavci bolje počutili.”

ODSOTNOST ZARADI BOLEZNI DROGA d.d. 1994-95-96-97

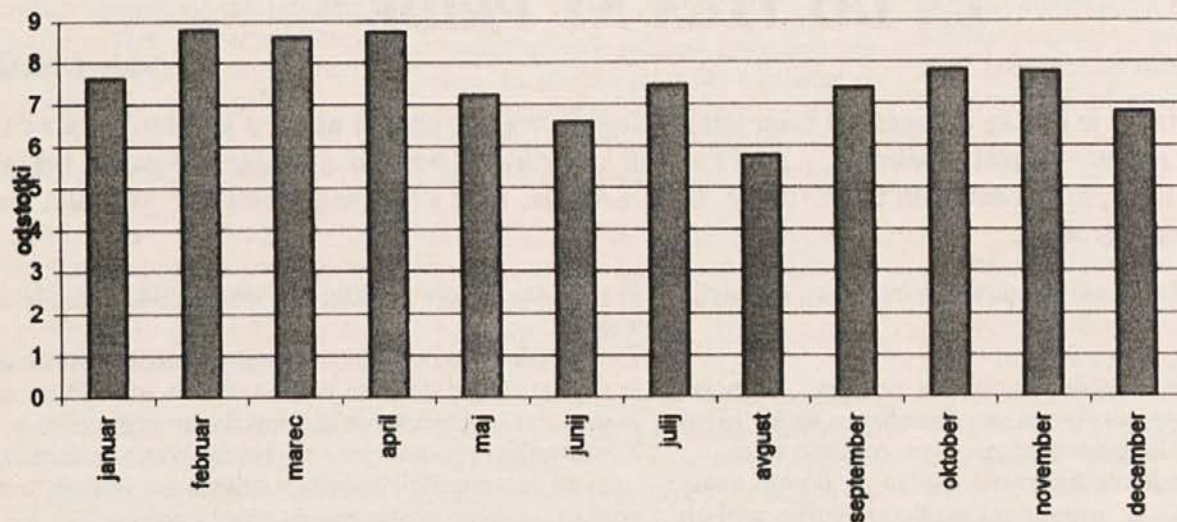

V zgornji preglednici je razvidno gibanje absentizma v letih 1994, 1995, 1996 in 1997. Največji padec je bil v letu 1995, medtem ko se stanje v zadnjih treh letih bistveno ne spreminja. Odsotnost z dela zaradi bolezni je bila v lanskem, 1997. letu, v višini 7,69 %.

V tabeli na naslednji strani je prikazano gibanje odsotnosti z dela zaradi bolezni po mesecih v 1997. letu. Situacija se bistveno ne razlikuje od situacije v prejšnjih letih, torej v poletnem času je bolniške manj, v zimskem času več. Razlogi visoke odsotnosti v pomladanskih mesecih so bolezni pred obravnavami na invalidskih komisijah pri ZPIZ (Zavod za pokojninsko-invalidsko zavarovanje), saj smo v tem obdobju imeli več strnjenih primerov.

BOLEZEN, ZDRAVJE, DELO

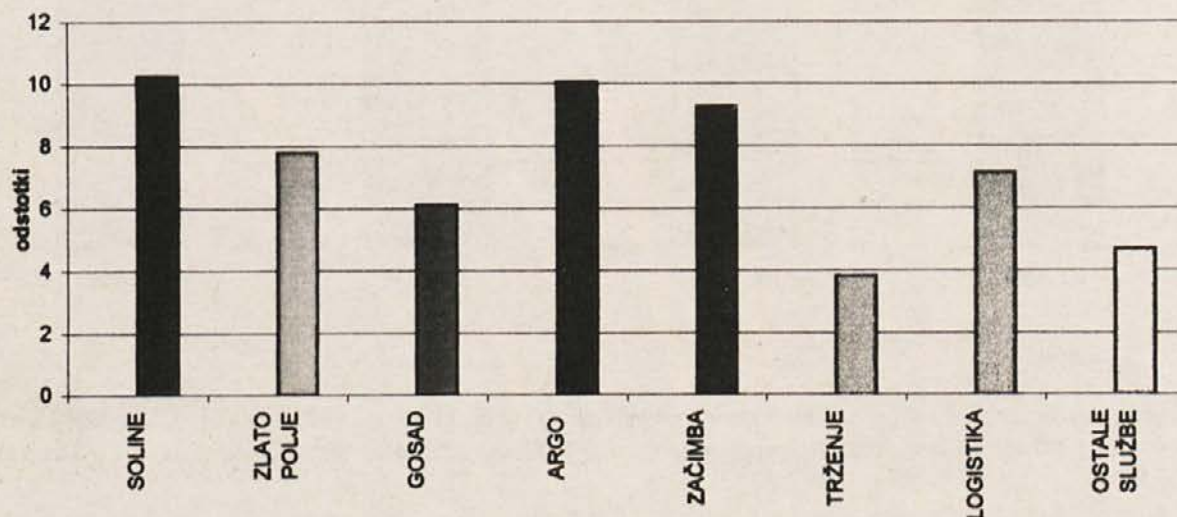
ODSOTNOST ZARADI BOLEZNI DROGA d.d. 1997

V spodnji tabeli je prikaz odsotnosti zaradi bolezni po profitnih centrih in skupnih strokovnih in štabnih službah. ZAČIMBA, ki je bila vrsto let najvišja na lestvici odsotnosti zaradi bolezni, je v lanskem letu na tretjem mestu. Z gotovostjo lahko trdimo (razvidno je bilo že v prvih devetih mesecih lanskega leta), da se v ZAČIMBI odsotnost z dela zmanjšuje. Bistven porast odsotnosti v SOLINAH in ARGU v zadnjih dveh letih lahko povežemo s porastom števila invalidnosti v teh dveh PC.

Dragica MEKIŠ

ODSOTNOST ZARADI BOLEZNI DROGA d.d.- PC, SLUŽBE 1997

PRI NAS DOMA

ŽIVETI BOLJE - ŽIVETI Z NARAVO

Vse, kar se da pozdraviti, lahko pozdravimo z vodo in zelmi. Dober vodnjak, poln sveže vode, in travnik, poln zdravih rastlin, sta najboljša lekarna na svetu.

Vinzenz Priessnitz (1799-1851)

Mož, ki je napisal gornje besede, je bil pomemben nemški zdravnik, eden tistih, ki so ne samo zdravili bolnike, ampak tudi raziskovali vzroke in potek bolezni, iskali zanje zdravila in način, kako se jim človek izogne. Pri svojih načinih zdravljenja je posegal predvsem po zdravih rastlinah, katerih učinke je proučeval vse življenje. Njegovih trditev do danes še nihče ni ovrigel, nasprotno: uvršča se med tiste resne in prepričane raziskovalce, ki so položili temelje sodobni fitoterapiji, zdravljenju brez prisotnosti kemičnih preparatov.

O fitoterapiji smo že pisali v eni od lanskih števil, zato naj samo ponovimo vodilno misel njenih privrženec (to niso samo bolniki, marveč tudi vrhunski znanstveniki z dolgoletnimi izkušnjami): fitoterapija nudi zdravila za zdravje, ne za bolezen! To pomeni, da se z njeno pomočjo zdrav

človek ohranja pri zdravju, da je torej njeno poslanstvo tudi uspešno preprečevanje bolezni, ne le njihovo zdravljenje. Theophrastus Bombastus Paracelsus (1493-1541), katerega štejejo za najbolj genialnega zdravnika vseh časov, je dejal, da bolezen nastopi tedaj, ko se v naravi-človeku podre harmonija; kajti narava, katere del je človek, je velika harmonija, ki se stalno organsko razvija in dopolnjuje.

V rastlinah je iskal in uspešno odkrival spojine, ki naj bi pomagale obnoviti ta porušena ravnotežja. Zdravilne rastline naj bi torej spet dobile v naših domovih pomembno mesto, kakršnega so imele nekdanj.

Žal sodobni način življenja v mestih človeku ne daje dosti možnosti, da bi sam nabiral in shranjeval zdravilna zelišča. Vse dneve je v službi, konec tedna mine kot blisk, nedeljski izleti pa so običajno prekratki, da bi se lotil sistematičnega, smotrnega nabiranja rastlin, katerih vseh niti dobro ne pozna. Kulturo nabiranja zeli do neke mere še ohranja podeželsko prebivalstvo, ki živi bliže travnikom in drugim

Vratič

rastiščem. Tu se ponekod še ohranja ustno izročilo o zdravljenju z rastlinami, sicer pa se ljudje najraje zatekajo v trgovine poklicnih zeliščarjev, katerih tudi pri nas ne manjka. To so strokovno dobro podkovani ljudje, katerim so še nedolgo tega očitali, da se okoriščajo z modno muho "nazaj k naravi" in jih trpali v isti koš s šarlatani. Danes pa družba že drugače gleda nanje: njihovo znanje in delo sta dala določene rezultate, zato so deležni zasluženega zaupanja.

Boste v naslednjih tednih in mesecih hodili v naravo? Vas kaj mika, da bi si obogatili življenje s krhko dragocenostjo, kakršna je košarica zdravih rastlin, nabranih med sprehodom čez senožet, ob robu gozda? To sicer ni odmeven, imeniten dogodek, v nobenem klubu vas ne bodo hvalili ali z zavistjo govorili o vas. Toda vaš dotik rastline, vaš tihi pogovor z njo vas bo napolnil s spokojnostjo in vas napeljal na misli o mnogočem neprecenljivem in neizgovorljivem; take sreče nismo deležni vsak dan. Zelišča doma očistite morebitne umazanije (zemlja, razcefrani ali drugače poškodovani deli) in razprostrite v zračno senco (nikar na sonce!), skrbite zanje med sušenjem, po nekaj dneh pa jih spravite v škatlo in shranite na suhem. Ko nanese priložnost, si pripravite skodelico dišečega čaja in si polejšajte dan ob spominu na kraje, kjer ste stikali za zelišči in družili prijetno s koristnim. Ponujamo vam nekaj predlogov za domačo zeliščno lekarno in sicer za odganjanje tegob, ki najbolj pestijo sodobnega človeka. Napišite nam kaj o svojih izkušnjah!

Vratič (*Tanacetum parthenium*) je travniška rastlina, imenovana tudi velika kamilica. Za poparek uporabimo vršiček (cvet s čašnimi listi). Vratič ureja krvni obtok in sicer tako, da preprečuje širjenje kapilar. Zaradi te lastnosti je zelo cenjen kot blažilo migrenskih glavobolov. Pomaga pri želodčnih krčih, ljudska medicina pa ga je uporabljala tudi pri jetrnih boleznih in za obkladke pri revmatičnih trganjih. V fitoterapiji je nepogrešljiv v zdravilih za preprečevanje migren. Rastlina je strupena, zato bodite pazljivi pri odmerkih! Dnevno zadostuje čajna skodelica, bolnik pa naj poparek zauživa po žlicah.

Pasijonka

PRI NAS DOMA

Glog

Pasijonka (*Passiflora incarnata*) je plezajoča ovijalka, ki doseže tudi devet metrov. Uporaben je ves nadzemni del rastline. Iz Srednje Amerike so jo v Evropo prinesli misijonarji. Je odlično pomirjevalo pri napadih nespečnosti, tesnobnih stanjih in bolečinah, ki so posledice nervoze in stresa,

celo pri napadih histerije, astme in deliriuma tremens. Pasijonkin poparek zaziba v zdrav, naraven spanec in ne vodi v odvisnost.

Glog (*Crataegus laevigata*) je grm, ki lahko zraste v do pet metrov visoko drevo. Uporabni so cvetovi, vršički (cvet s čašnimi listi) in plod. Pomaga pri nervozi (razbijanju) srca in ureja krvni tlak (zviša prenizkega in zniža visokega). Izrecno ga priporočajo pri telesnih oslabeledostih, ki so posledica duševne napetosti, živčnosti ali nespečnosti.

Slezenovec (*malva sylvestris*) raste ob poteh, plotovih, na

grobljah in ob zidovih, najdemo pa ga tudi na vrtovih in drugih obdelovalnih površinah. Včasih doseže višino odraslega človeka. Uporabni so cvetovi in listi. Čaj iz cvetov pripravimo na hladen način: 8 ur jih namakamo v prevreti in ohlajeni vodi, kasneje pa tekočino lahko pogrejemo, kadar jo

potrebujemo za grgranje; je namreč dobro izpiralo pri čirih v ustih in pri vnetju žrela. Slezenovčev čaj priporočajo zlasti pri bronhialnih vnetjih, saj pospešuje izločanje sluzi in lajša kašelj. Topel klistir iz listnega prevretka uspešno pozdravi vneto črevesno sluznico.

Najbrž ni treba še posebej poudarjati, da rastlin ne nabiramo ob prometnih cestah, kjer izpušni plini onesnažujejo rastje. Ob zidovih in plotovih tudi kužki radi dvigajo zadnjo taco, zato se vedno prepričajmo, če so tla in okolica čista. Predvsem pa ne pozabimo, da posvet z izkušenim zeliščarjem ni nikoli odveč.

Slezenovec

Sonja POŽAR

NOVI TRENDI

ZELENI ČAJ

ZELENI ČAJ je pravi čaj, pridobljen iz rastline *Camellia sinensis* z nabiranjem prvih lističev in vršička, ki v nadaljni predelavi niso izpostavljeni procesu fermentacije, zato ohranijo zeleno barvo. Domovini zelenega čaja sta Kitajska in Japonska. Čeprav gre za pravi čaj, se zeleni čaj po barvi, vonju kot tudi okusu razlikuje od črnega čaja. Ime je dobil po barvi, ki je zelena in ne temno rjava ali črna kot pri črnem čaju. Najboljši japonski zeleni čaji so intenzivno živo zelene barve, saj v njih s posebno tehniko spodbudijo nastanek klorofila tik pred obiranjem (čajne grmičke tri tedne pred obiranjem prekrijejo s črnim platnom). Večina drugih japonskih in kitajskih zelenih čajev je sivo zelene do rjavo zelene barve. Vonj in okus zelenega čaja se prav tako precej razlikujeta od vonja in okusa črnega čaja. Vonj je sicer značilen za področje rasti in aromatičen, a manj intenziven in popolnoma drugačen kot pri črnem čaju. Okus je bolj podoben zeliščnemu čaju, posebno zeliščnemu čaju iz svežih zelišč. Grenkoba je značilna, na vzhodu celo zaželena in cenjena. Zeleni čaj je tudi bolj trpek od črnega čaja. Znani japonski zeleni čaji so Gyokuro, Matcha, Sencha in Bancha, najbolj znana kitajska zelena čaja pa sta Hyson in Gunpowder.

TREND POTROŠNJE zelenega čaja zadnji dve leti strmo raste v Evropi in ZDA, tako da zeleni čaj postaja prava modna pijača. Čeprav so učinki pravega čaja znani, se na novo promovirajo predvsem ZDRAVSTVENI VIDIKI koristnosti pitja zelenega čaja. Predvsem se poudarja v zelenem pravem čaju večja vsebnost določenih substanc, katehinov, ki delujejo v človeškem organizmu kot antioksidanti ter s tem preprečujejo nastanek rakastih obolenj in upočasnjujejo procese staranja.

PRISOTNOST IZDELKOV NA TRŽIŠČU: pri nas je možno kupiti zeleni čaj v specializiranih trgovinah s

čajem in naravno hrano (npr. Drogeriemarkt), v lekarnah in v široki prodaji (npr. Interspar).

UPORABA IN PRIPRAVA: zeleni čaj lahko pijemo ob kateremkoli času, zaradi vsebnosti teina odsvetujejo le pitje čaja pred spanjem. Vzhodnjaki ga radi uživajo ob obrokih, saj ima nevtralen okus. Prav tako priporočajo zeleni čaj kot tonik, ki krepi telesno vitalnost (vsebuje vitamine in minerale, v primerjavi s črnim čajem je bogatejši z vitaminom C) in ohranja bistrost duha (vsebuje tein=kofein). Odsvetujejo pitje zelenega čaja z dodatkom mleka, prav tako pa tudi z dodatkom sladkorja. Specifična je tudi priprava zelenega čaja. Lahko ga sicer pripravimo tako, da ga prelijemo z vrelo vodo, vendar je napitek zelo grenkega okusa. Zato je bolje, da vodo zavremo, jo ohladimo do približno 60°C in prelijemo čaj oziroma filter vrečko. Tako pripravljen čaj je svetlo zelene barve, blagega in trpkega okusa ter značilnega vonja.

PRIPRAVA:

Če želite, da čaj **ni pretirano grenek**, ga pripravite na naslednji način: sveže zavreto vodo ohladite na 60°C (pustite stati približno 10 minut) in z njo v skodelici prelijte filter vrečko. Po 2 do 3 minutah odstranite filter vrečko in čaj, najbolje nesladkan, popijte.

ali

Filter vrečko v skodelici prelijte z vrelo vodo, pustite stati 2 minuti in čaj odlijte. Filter vrečko ponovno prelijte z enako količino vrele vode. Po 3 minutah odstranite filter vrečko in čaj, najbolje nesladkan, popijte.

Zeleni čaj, pripravljen na običajen način, je **izrazito grenkega okusa**:

Filter vrečko v skodelici prelijte z 2 do 3 dl vrele vode. Po 2 do 3 minutah odstranite filter vrečko in čaj, najbolje nesladkan, popijte.

Ljubica NAGY

NOVI IZDELKI

**Darilo, primerno za vsako priložnosti
BARCAFFÈ GRAND**

Skrbno izbrana in lično pakirana kavna mešanica BARCAFFÈ GRAND, je ponovno dokaz kakovosti blagovne znamke Barcaffè. S svojo bogato aromo in polnim okusom izpolnjuje želje najzahtevnejših pivcev kave, v novi preobleki pa je primerno darilo za vsako priložnosti.

Vakuumsko pakiranje podaljšuje trajnost izdelku in mu ohranja vse lastnosti, značilne za kavne mešanice Barcaffè.

MAGGI

NOVE MAGGI SLASTI

Droga že dve leti uspešno prodaja odlične izdelke BZ Maggi. Prodajni rezultati so vse boljši in boljši, kar pomeni, da so si juhe, mešanice, omake in ostali izdelki Maggi utrli pot do naših miz. Sicer pa nas to nič ne preseneča, saj je v izdelkih BZ Maggi res skrita skrivnost okusnih jedi.

Zato smo se odločili, da še dodatno obogatimo naš prodajni asortiman z novimi skrivnostno-okusnimi izdelki BZ Maggi. Letos smo tako ponudili našim potrošnikom tri nove juhe: špargljevo in brokolijevo kremno juho ter paradižnikovo juho s testeninami; pa ocvrto čebulo ter popolno novost-omako za golaž v briketih.

Špargljeva in brokolijeva kremna juha sta prava vrhunca gastronomske ponudbe, zato smo še posebej veseli, da smo ju uvrstili v naš prodajni asortiman. Posebnost teh dveh juh je tudi ta, da sta pripravljena le za dva krožnika, torej namenjeni vsem tistim, ki imajo manjše gospodinjstvo, kar je velika prednost pred konkurenčnimi juhami.

Pri pripravi oz serviranju juh Vam nu-

dimo še nasvet: brokolijevo juho postrezite z na lističe narezanimi in popraženimi mandeljni, špargljevo pa z žličko sladke ali kisle smetane. Tako boste navdušili še tako izbirčne goste.

Paradižnikova juha s testeninami zaokroža naš asortiman juh za tri krožnike in je namenjena vsakodnevni hitri pripravi dobrih juh. Naš nasvet pri serviranju je: juho garnirajte z žličko kisle smetane in z vejicami sveže bazilike in rožmarina.

Ocvrta čebula nam prizanese z zamudnim in pekočim praženjem, saj je pripravljena za takojšno uporabo. Čebula je skrbno ocvrta v visoko kakovostnem rastlinskem olju, je hrustljava, brez konzervansov in nesoljena. Le kaj bi še zahtevali od čebule! Prednost izdelka je tudi ta, da je pakiran v dveh vrečkah, vsaka ustreza približno 130g sveže čebule.

Omaka za golaž v obliki briketov nam olajša pripravo golaža in golaževih

omak ali juh. Kocko enostavno raztopimo v ponvi in že imamo pripravljeno omako za prilogo kuhanim ali pečenim hrenovkam, lahko jo dodamo tudi različnim mineštram, da obogatimo okus itd.

Prepričan sem, da Vam bodo tudi novi izdelki BZ Maggi ugajali in ne pozabite: Maggi in Droga Vam vedno nudita nekaj več! To pa še zdaleč ni vse, kar za Vas pripravljamo novega v letošnjem letu.

Maggi - skrivnost okusnih jedi.

Aljaž PODLOGAR

P.S.: Nagradno vprašanje: v članku se na več mestih pojavi kratica BZ. Če pošljete odgovor na vprašanje, kaj pomeni kratica BZ, na uredništvo časopisa, bomo pet pravih nagradili z novimi izdelki, ki smo jih že lansirali na našem trgu. Zato ne odlašajte z odgovori!

KNJIŽNE NOVOSTI

Organizacija dela. Obvladovanje časa.

SEIWERT, Lothar J.: "Novi" 1X1 obvladovanja časa : pod kontrolo, cilji v ravnotežju, uspeh z metodo. 2.izd., Maribor, Doba, 1997

V priročniku so v 12 korakih prikazane stopnje do uspešnega obvladovanja časa - kako se lotevati različnih aktivnosti, da bi nam ostalo več časa za opravljanje bistvenih stvari in več prostega časa. Bistvo vsake metodike dela in uspešnega samostojnega vodenja je obvladovanje časa.

Analitska kemija. Kontrola živil.

MORTIMORE, Sara; Carol, Wallace: HACCP a practical approach. 2.th ed., London, Chapman & Hall, 1994

V knjigi so navedeni principi HACCP študije, faze HACCP- študije, uvajanje HACCP- sistema v proizvodni postopek.

HACCP je sistem analize, tveganj in določanja kritičnih kontrolnih točk. Novo tehniko zagotavljanja zdravju varnih živil, priporočila in zahteva evropska regulativa.

Evropska skupnost je HACCP- sistem leta 1993 vključila v evropsko zakonodajo z direktivo 93/43. Z uporabo te tehnike se nadzor prenese na preventivni nadzor proizvodnje živil, kontrola končnih proizvodov ostaja le za potrebe verifikacije.

Živilska mikrobiologija.

POKORN, Jožica: Mikrobiologija v živilskih procesih. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Živilska tehnologija, 1990

Mikrobiološka kontrola živil ima dva cilja, in sicer zaščititi potrošnika pred alimentarnimi toksikoinfekcijami in zaščititi živila pred kvarom, ki ga povzročajo mikroorganizmi (tehnološki kvarljivci) s svojo biokemično aktivnostjo. Priročnik je namenjen živil-

skim tehnologom. Za njih je pomembno, da vodijo proizvodnjo tako, da ne pride do okužbe živil z zdravju škodljivimi mikroorganizmi. Zato morajo dobro poznati izvor, biokemične lastnosti, predvsem pa ekologije mikroorganizmov. Posledica izgube hranilne vrednosti in organoleptičnih lastnosti pa je delovanje tehnoloških kvarljivcev živil. Ti s svojo aktivnostjo bistveno spremenijo sestavo živila in njegove organoleptične lastnosti. Padeč kvalitete in neobstojnost končnega izdelka pa povzročijo gospodarsko škodo in izgubo dobrega imena.

Poslovno dopisivanje. Korespondenca.

KUNAVER, Dušica: ANGLEŠKA poslovna korespondenca. Maribor, ROTIS, 1997

BOGDANOVIČ, BENICA: ITALIJANSKA poslovna korespondenca. Maribor, ROTIS, 1997

V priročnikih najdete najbolj prijazne in najbolj pogosto uporabljene angleške oziroma italijanske stavke in fraze za sestavljanje dopisa. Stavke, ki so že pripravljene in lektorirane, samo izberemo, zložimo in dopolnimo s svojimi podatki. Za hitrejšo orientacijo po knjigah je ob vsakem stavku v tujem jeziku izpisan prevod v slovenščini.

Organizacija podjetja. Kadrovanje.

NADLER, LEONARD; Zeace, Nadler: DEVELOPING Human Resources. 3th.ed., San Francisco: London, Bass Publisher, 1989

Tretja izdaja knjige razvoja kadrov nam ponuja veliko novih vsebin, ki jih prejšnji dve izdaji nista obravnavali. Te nove vsebine so rezultat novih raziskav ter avtorjevih praktičnih izkušenj, pridobljenih v različnih državah sveta.

V knjigi je zajeto raznovrstno delovno gradivo, ki je nastajalo med praktič-

im delom avtorjev in je oblikovano za pomoč praktikantom, ki delajo na razvoju kadrov. Avtorja najprej opišeta zgodovinsko ozadje ter opredelita namen razvoja kadrov, nato podrobneje opredelita še področje ter vloge izvajalcev razvoja kadrov. Knjiga je vodič skozi področje razvoja kadrov in njegove vloge ter povezave z drugimi področji v podjetju in širšem družbenem okolju.

LIPIČNIK, Bogdan: ČLOVEŠKI viri in ravnanje z njimi. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, 1997

Knjiga je razdeljena na devet poglavij in štiri dodatke. Vsako poglavje ima svoj napovedni del ali osnovna vprašanja, na katera avtor odgovori z vsebino. Opisani so pomen človeških virov, osnovne značilnosti organizacije, postopki njenega projektiranja, še posebej z vidika ljudi in njihovih virov. Del knjige se posveti planiranju, pridobivanju in usposabljanju ljudi za delo v organizacijah. Četrty del avtor namenja obdelavi izrabe individualnih in skupinskih zmožnosti, v petem delu nato sledijo značilnosti komunikacije pri delu, šesto poglavje pa se ukvarja z motivacijo ljudi pri delu in managersko prakso na tem področju. Načine reševanja konfliktov, ki so pogosta posledica nezadovoljenih motivov, pa najdemo v sedmem poglavju. Osmo poglavje je namenjeno sistemskemu načinu reševanja problemov. Ljudje ne bi smeli od problemov bežati, ampak bi se jih morali naučiti reševati.

Alenka KUBIK

DROBNE NOVICE IZ PC GOSAD

ZABAVNO

Odkar nas je zapustila naša čistilka, ker se bo skoraj upokojila, je nastal problem, kdo bo kuhal kavo in čaj, kdo delil malice, kdo čistil. Vse to so uredili s pomočjo servisov in z uvedbo avtomatike, in imamo pravo "razkošje" izbire toplih napitkov in brezalkoholnih pijač.

NEZABAVNO

Ker smo se iz PC GOSAD prijaviли na tekmovanje v smučanju, nam je bilo sporočeno, da bo smučanje na Pohorju. Glede na direktorjevo izjavo, da bo proga strma, sem se odpravila kar na Snežni stadion pod Pohorjem, kjer pa je tisti dan imela trening alpska reprezentanca. Povedali so mi, da so Drogini teknovalci na Arehu. Vedela sem, da je to nekje na Pohorju, kje točno pa ne. Na veliko srečo sem

srečala sodelavca, ki je tudi šel na tekmovanje, in sva skupaj potovala. Ker sem bila v skrbeh, da ne bi zamudila tekmovanja, sem pozabila na bencin. Mislila sem, da bom že kje na Pohorju dotočila gorivo, pa sem se uštelala. Na poti ni bilo nobene črpalke. Prišli smo pravočasno in se udeležili smučanja. Po zaključku prijetnega večera pa sem se spomnila, kaj me pravzaprav čaka po poti s Pohorja. Tolažila sem se, da vozim v dolino, da je prometa več in da tudi še ni tako pozno. Vse se je dobro končalo. Prišla sem do prve črpalke, ki pa je bila zaprta.

Torej nikoli preveč hiteti, ker vedno kaj izpustimo. Pa tudi večkrat bi morali potovati po okoliških krajih, ne pa le v tujino, kjer točno vemo kje je kaj, doma pa ne najdemo niti vasi, ki je bližje našega kraja.

Danica KRAJNC

IZ SEZONE V SEZONO

Klub temu da je glavna sezona predelave vrtnin zaključena, je ostalo zelo veliko dela, predvsem pa na etiketiranju naših izdelkov. Dela je toliko, da ga delavci kljub vsej avtomatiki in etiketirnim strojem komaj zmorejo. Zaposleni ne bodo mogli izkoristiti vseh že oddelanih ur in še starih dopustov iz leta 1997. Danes skoraj več ni opaziti razlik med sezono in nesezono.

To je posnetek pri etiketiranju naših izdelkov.

Danica KRAJNC

The logo for DROGA PORTOROŽ features the word "DROGA" in large, bold, red capital letters. Above the letters "O" and "G" is a decorative arch containing five white stars. Below "DROGA" is the word "PORTOROŽ" in smaller, black capital letters.

DROBNE NOVICE IZ PC GOSAD

“SREDIŠKA GODBA”

Središka godba je pred dvema letoma praznovala 110 let svojega delovanja. V njen so se zvrstili pionirji glasbenega ljubiteljstva, ki so z lastno

da bo tradicija središke godbe nadaljevala svoje poslanstvo in da bo skupno pomočjo tudi v bodoče uspešno delovala. Predvsem zato, ker nas je glasba, vsakodnevno spremlja, ker jo imamo najraje ob veselju in tudi

koncerti še vedno do sedaj najbolj obiskana kulturna prireditev v Središču.

PC GOSAD je ponosen na svojega direktorja Toneta Prosnika, ki že dve desetletji aktivno deluje v središki godbi.

Zgoraj desno je direktor PC gospod Prosnik, ki trobi samo v svoj rog, kot je razvidno s fotografije.

potrebo po doživljanju in ustvarjanju glasbe ter z načrtnim in organiziranim delom približali glasbo najširšemu prostoru. Njihovo že v prejšnjem stoletju začeto delo je z vztrajnim in neutrudnim nadaljevanjem tradicije poneslo središko glasbeno kulturo po ožji in širši domovini. Prepričani smo,

žalosti, ker z njo čutimo in ker je ljubezen do glasbe doživetje drugačnosti.

Središka godba je že od nekdaj gonilo in vodilo kulturnega življenja naše krajevne skupnosti. Prisotna je na vseh prireditvah in proslavah, prav tako so

Na koncu pa še želja, da bi naša godba v Središču nadaljevala tradicijo, da bi nas še dolgo zbudjala za prvi maj in nas razveseljevala na dobrih koncertih. Da bi njeno uspešno delo razveseljevalo vse tiste, ki to godbo spoštujemo in jo podpiramo v napredovanju.

Marija LASIČ

IZOBRAŽEVANJE

V tem času vsako leto organiziramo razne oblike izobraževanja. Tudi letos je organiziran tečaj računalništva. Udeležencev bo 12. Njihovo osnovno delo je na računalniku ali z računalnikom. Na tečaju si bodo utrdili dose-

danje znanje in “prečesali” program WINDOWS 95. Tečaj bo traja od 9. do 13. februarja 1998, v popoldanskem času.

Do zaključka leta se bo računalniško izobrazila še ena skupina.

Ker je v našem PC veliko dela, so vsa

izobraževanja izven delovnega časa. Zaradi tega je precej negotovanja in očitkov, saj drugje speljejo vsa izobraževanja med delovnim časom.

Danica KRAJNC

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

SE MAR KAJ PREMIIKA?

STANOVANJSKA POSOJILA ZA OBČANE

Pred kratkim je država spremenila zakone o stanovanjski politiki in tako močno posegla v možnosti državljanov, da si vendarle, čeprav v prihodnosti, pridobimo streho nad glavo.

Država je oktobra 1991 sprejela STANOVANJSKI ZAKON, po katerem smo si državljani dokaj poceni odkupili stanovanje, v katerem smo živeli. A le tisti, ki smo takšna stanovanja imeli.

Omenjeni zakon je zaživel kot malokateri. Kupovali in prodajali smo vse počez, kar je bilo in kar ni bilo naše. A to je že druga, še posebej "pikantna" zgodba.

Država je z zakonom leta 1991 obljubila vsaj dvoje, da bo:

- gradila in dodeljevala takoimenovana socialna stanovanja,
- najemnine da bodo (ker bo veliko ljudi oddajalo kupljena stanovanja) dostopsne vsakemu zaposlenemu državljanu...

Skratka, da bo primerno poskrbljeno za reševanje stanovanjske problematike državljanov, je bilo takrat rečeno in zapisano.

Da podjetja, oziroma kot danes pravilno rečemo gospodarske delniške družbe, ne smejo več kupovati in deliti stanovanj svojim zaposlenim sicer ni bilo zabičano, a že zgornje obljube so bile dovolj, da so podjetja to problematiko odmisli, zato le redki srečneži v Sloveniji dobijo stanovanje od podjetja, kjer so zaposleni.

Kreditojemalci dobro vemo, da si z našimi dohodki in s pogoji bank ne moremo privoščiti posojila za nakup stanovanja. Bistveno bolj ugodna so stanovanjska posojila državnega in občinskih skladov, a je teh - glede na potrebe državljanov - bistveno premalo.

Ravno zato je pohvalno, da so se nekatere banke odločile ponuditi nove stanovanjske kredite. Res je, da so tudi ta posojila še vedno relativno draga, a

so vsaj dolgoročna in z nekoliko nižjimi obrestmi kot doslej.

V upanju, da boste z zanimanjem prebrali in morebiti kaj tudi izkoristili, navajamo nekatere podatke o stanovanjskih posojilih slovenskih bank. (Podatki so povzeti po časniku PROFIT, z dne 28.1.1998, avtorja Edina Džamdžiča).

A BANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Obrestna mera:

- na podlagi vezave depozita v višini 25 % ali zaključenega namenskega varčevanja TOM+9,5 %,
- brez vezave depozita TOM+12,5 % (posebna ponudba TOM+9,5 %),

Doba odplačevanja:

do 120 mesecev.

Stroški kreditiranja:

- stroški odobritve: 2 % (min. 2.000, maks. 20.000 SIT),
  - stroški vodenja kredita: 0,5 % letno.
- Pogoji za nekomitente: stanovanjske kredite odobravajo praviloma samo komitentom.

Posebne ponudbe:

kreditiranje do 10 let brez vezave depozita in z obrestno mero TOM+9,5 %. Stroški odobritve so enaki redni ponudbi, stroškov vodenja banka ne zaračuna. Trenutno pripravljajo ugodnejšo ponudbo, katera bo veljavna predvidoma v februarju.

BANKA KOPER, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Obrestna mera: TOM+8,5 % do TOM+13,5 %.

Doba odplačevanja:

- do 15 let za nakup in gradnjo stanovanj in hiš ter nakup stavbnega zemljišča,

- do 10 let za prenavo stanovanj; nakup, gradnjo in prenavo počitniških hiš in poslovnih prostorov ter nakup kmetijskih zemljišč in gozdov,
- do 7 let za nakup nebivalnih prostorov; nakup in prenavo garaž ipd.

Stroški odobritve:

- letno vodenje posojila 1.500 SIT,
- enkratni strošek obdelave 8.000 SIT.

Posebne ponudbe:

Predstavljajo kratkoročna in dolgoročna posojila občanom po posebnih poslih (različni prodajalci blaga) po obrestni meri od TOM+0 % naprej. Nudijo tudi posojilo na podlagi namenskega varčevanja od TOM+3 % naprej in dolgoročna posojila študentom.

M BANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Obrestna mera:

- do 15 let brez pologa TOM+12 % (samo za komitente) in do 15 let (25 % depozit) TOM+11 %, za komitente in nekomitente.

Stroški odobritve:

1 % (min. 15.000, maks. 50.000 SIT). Polog: nekomitenti morajo položiti 5 % depozita za kredite do 12 mesecev, kredite od 12 do 24 mesecev in 15 % depozita za kredite nad 24 mesecev.

NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Obrestna mera:

- brez vezave ali varčevanja, posojila nad 10 let TOM+8,5 %,
- z vezavo depozita, posojila nad 10 let TOM+7 %,

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

- na podlagi namenskega varčevanja, posojila nad 10 let TOM+6,5 do 7,5 %.

Imetniki vsaj ene plačilne kartice NLB ali prejemniki plače ali pokojnine pri tej banki imajo dodatne ugodne pogoje.

DOLENJSKA BANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Izhodiščna obrestna mera:
od TOM+9 % do TOM+10,5 %.

Doba odplačevanja:
od 12 mesecev do 15 let.

Stroški odobritve: stroški obdelave posojilnega zahtevka in stroški vodenja zahtevka - znesek ni naveden, (op.p.).

Polog ni potreben. **Banka odobrava kredite komitentom in vsem, ki to želijo postati.**

Posebne ponudbe: nižja obrestna mera za mlade posojilojemalce pri najmanjši stanovanjskih posojil. Pri teh posojilih lahko občani v primeru gradnje ali prenove stanovanjskih objektov koristijo do 50 % posojila v gotovini.

PROBANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Izhodiščna obrestna mera:
- na osnovi vezave sredstev TOM+6,9 % in brez vezave sredstev TOM+8,2 %, (za komitente), za tiste, ki šele začnejo sodelovati z banko pa 8,5 %.

Doba odplačevanja:
Do 7 let.
Stroški odobritve: maksimalno 25.000 SIT, zavarovalnina do 3,5 %.

Polog: polog ni potreben, pri stanovanjskem posojilu je obrestna mera za vezavo depozita nižja. Za nekomitente je obrestna mera nekoliko višja.

SKB BANKA, d.d. STANOVANJSKA POSOJILA

Obrestna mera in doba odplačevanja: je odvisna od bonitete posojilojemalca in znaša za:
- nad 60 do 120 mesecev od TOM+9,5 % do TOM+10 %,
- nad 120 do 180 mesecev od TOM+10 % do TOM+9,5 %.

Stroški kreditiranja: vodenje kredita nad 12 mesecev 5.000 SIT letno.

ZAVAROVANJE KREDITOV

Kredite lahko zavarujemo na več načinov in sicer:
- s plačilom zavarovalne premije,
- z vezavo depozita,
- z zastavo nepremičnin ali vrednostnih papirjev,
- s plačilno sposobnimi poroki ipd.

S 1.1.1998 imamo občani možnost izbire med dvema načinoma odplačevanja anuitet (anuiteta izračunana s korelacijskim faktorjem in anuiteta izračunana s skupno obrestno mero).

Pri prvem načinu izračuna je korelacijski faktor določen kot koeficient rasti cen na drobno v mesecu leta v primerjavi z istim mesecem prejšnjega leta, povečan za eno in zaokrožen na dve decimalni mesti. Pri tem izračunu so anuitete nekoliko nižje, zato je izračun prikladnejši za posojilojemalce, ki imajo nižjo odplačilno sposobnost, pri drugem izračunu pa so anuitete sicer višje, se pa posojilo hitreje odplača.

Nanizali smo vam pogoje za stanovanjska posojila le nekaterih bolj znanih bank. Možnosti drugih bank si lahko preberete v časniku PROFIT z dne 28.1.98.

Dragica MEKIŠ

Prikupna stanovanjsko-poslovna stavba zaključuje stanovanjski del pozidave mesta KOPER na njegovem jugovzhodnem robu med Vojkovim nabrežjem in Ferrarsko ulico. Stanovanja so na prodaj: cena za m² se giblje od 2.422 DEM do 3.179 DEM, odvisno od velikost stanovanja in rokov plačila.

DROGA SKI OPEN

LETOS NA COJZARICI

Zadnji januarski dan 1998, sobota ... pariško modro nebo, brez enega oblaka se je razkošno bohotalo nad iskrivimi snežnimi kristali. Slovenski gozdovi, prekrasno gizdave jelke ponosno vztrajajo pod rahlo snežno kopreno, ne glede na direndaj, čigave da so ...

In sredi te opojne in predvsem spokojno mirne narave smo se znašli mi, vesela družina DROGOVCEV. Kot že mnogo let, vsako leto, vztrajno.

DROGA SKI OPEN. Seveda, zakaj pa ne? Točno ob 13. uri se je začel prvi tek. Najprej otroci, ženske in moški. Med prvim tekom je super tekla tudi Alenka Goričan, naša pospeševalka (to je namreč delovno mesto, za tiste, ki tega morebiti ne veste) in kava Barcaffé, čaj 1001 cvet ter že popularna rižota ZLATO POLJE-ARGO so bili nared, kot bi mignil. In če so te dobrote okusne doma, so tam, na snegu, še toliko bolj! Le poskusiti morate.

Drugi tek. Ozvočenje je bilo brezhibno, donelo je po snežnih planjavah in upajmo, da ni preveč motilo gozdnih prebivalcev.

Komentator je duhovito in natančno poročal, kaj se dogaja na štartu, kako je z vmesnim časom, kakšen je stil tekmovalca, kako mu gre v ciljni strmini ... Priznajmo, navijači smo se na račun tekmovalcev kar lepo zabavali.

Dan je minil kot tren, somrak se je že spuščal, ko smo morali zapustiti smučišče COJZARICA pod pohorskih Arehom in se strpati v avtobus, polni lepih vtisov.

Nismo dolgo potovali, le do gostišča REČNIK v Hočah. In šele tam je bila prava žurka, s podelitvijo pokalov in priznanj najboljšim smučarjem.

Družina smo bili sicer kot vojska brez generalov, kaj generalov, še častnikov ni bilo vmes. Generali so namreč prišli, odsmučali in odšli. A gotovo so imeli za to opravičene razloge in kaj bi to - saj je jutri nov dan, drugo leto bo zopet DROGA SKI OPEN in do takrat, naj živijo lepi spomini.

Dragica MEKIŠ

V pričakovanju prvega smučarskega teka koketiranje s soncem.

Nered pred startom

NAJBOLJŠI NA DROGA SKI OPEN 1998

ŽENSKE

1. ALENKA KOLARIČ
2. KATJA GLAVIČ
3. INGRID GRIZONIČ

OTROCI

1. MAKS GREGOR
2. GREGA ŠMID
3. ŠPELA PODGORELEC

MOŠKI

1. PETER GREGOR
2. BORUT PLANINŠEK
3. BOJAN MARKIČ

DROGA SKI OPEN

Vsak čas bo šlo kot blisk navzdol!

Ali ne bi med čakanjem igrali tombole? Stevilke že imamo!

"S hriba strmega v dolino plane..." France Prešern, Krst pri Savici

Trije najboljši nadebudneži.

Tri najboljše dame.

Trije najboljši gospodje.

Podnapisi: KUNIGUNDA

KOTIČEK KAR TAKO

TISKARSKI ŠKRAT V POROČILU O SINDIKALNEM IZLETU

Obiskali smo naš poslovno najbolj osmešen obrat. Ko smo prispeli, nas je podavil vodja obrata in dejal, da nam žali prijetne ure. Sledilo je medsebojno prestavljanje in takoj je preskočila ikra simpatije. Nato smo v menzi obrata pojedli kobilo: izvrstno juto, pečeno koroško, tlečo fračo, prašen krompir in sonato po lanski izbiri. Za poobede smo imeli na voljo slanico in lavo. Sledil je ogled vasi, kjer je po besedah sodelavcev prerivanje nadvse prijetno. Nato smo si ogledali še proizvodni obrat in noro opremo za paniranje čajev. Zelo nas je zalimalo vse, kar je raznožil obratovodja. Ob korcu smo nato polili še vsak čašo vina za slečen povratek in bili ob slovesu prav vsi semtertjemetalni. V avtobusu smo vso pot pili, da je čas hitreje rinil, pri čemer sta vsem najbolj uhajala zacopran solo gospe Minke in teror

gospoda Pepija. Vrnili smo se polni prijetih občutkov. Poročilo napisal Bine Zmotko.

ERRATA CORRIGO: poslovno - uspešen - pozdravil - želi - predstavljane - iskra - kosilo - juho - kokoško - telečjo - kračo - pražen - solato - lastni - sladico - kavo - prebivanje - ogledali - novo - pakiranje - zanimalo - razložil - koncu - popili - srečen sentimentalni - peli minil - ugajala - sopran - tenor - prijetnih

KUNIGUNDINI ZAUPNI POMENKI

Draga Kunigunda,
te novosti okrog pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja ter davčnih obveznosti mi niso čisto jasne. Iz izkušenj vem, da se za težko razumljivimi stvarmi rada skriva kakšna nečedna zvijača, pa se bojim, da se za reveže tudi tokrat ne bo posebno dobro izteklo. Kaj praviš na to?

Turoben

Tak bodi no malo bolj razumevajoč in človekoljuben! Od česa bodo pa živeli bogati, če se bo začelo revežem dobro goditi? Kako bodo napolnili blazino s perjem, če ne bodo oskubli gosi?

Draga Kunigunda,
ali drži, kar se šušlja okrog vogalov, namreč da so tudi v našem kolektivu "špeckahle", ki precej uspešno kazijo dobro delovno vzdušje in spravljajo ljudi v slabo voljo?

Čenča

Ježeš, česa vsega ne trobezljajo nevoščljivci! Sem ter tja se najde kakšen ubožec brez samozavesti, kateremu uspe speljati delo do konca samo tako, da malo zagrozi s tožarenjem, pa že vsi planete po njem! Ponavljam priporočilo iz prejšnjega odgovora: imejmo več razumevanja!

Draga Kunigunda,
na pustni torek se bomo v našem oddelku vsi zaposleni našemili. Da bi bil kar najbolj originalen, bi rad predstavljaj nekoga ali nekaj, kar se pri nas bolj redko vidi. V kaj naj se našemim?

Bubu

V delitev dobička.

Draga Kunigunda,
REFA in sezname presežnih delavcev kar dobro redčijo vrste zaposlenih. Kaj se nam pravzaprav obeta, če bo šlo tako naprej?

Zaskrbljen

One-man-band.

Draga Kunigunda,
kljub temu da tu in tam kaj ponergamo in kljub nekaterim nepriljubljenim ukrepom, je v ljudeh še vedno ogromno dobre volje do dela, ogromno pripadnosti in iskrene pripravljenosti na nove zadolžitve, samo da bi ohranili dobre poslovne rezultate in ugled podjetja. Žal pa tega pomembnega dejavnika nihče ni izrecno omenil ne v Strateškem poslovnem načrtu ne v poslovnih poročilih; kot da stroji delajo kar sami od sebe, kot da se palete premikajo in kartoni prenašajo kar sami od sebe! Zakaj taka brezbriznost do neposrednega dela človeških rok?

Idealist

Se hecaš? Kaj bo pa ostalo šefom in teoretikom, če bodo začeli hvaliti delavce?!

Draga Kunigunda,
vem, da zelo nerada govoriš o nekaterih dogodkih (ni, da bi se človek kregal s kruhom!), pa vendar si ne morem kaj, da te ne bi prosil za kratek, ampak zares čisto kratek komentar ob raznih ukrepih koncem lanskega in v začetku letošnjega leta. No?

Dežurni firbec

Čisto kratek komentar: bravo, maestro!

